

Zpráva ze služební cesty

Účastníci cesty: Mgr. Jiří Kratochvíl

Pracoviště: Správa univerzitního kampusu Bohunice, Knihovna univerzitního kampusu MU, Kamenice 5, 625 00 Brno

Důvod cesty: Erasmus program – účast na konferenci IFLA 2012

Místo: Helsinky, Finsko

Datum: 10. – 18. srpna 2012

Ingrid Parentová, prezidentka IFLA, přivítala účastníky konference a ve svém projevu zdůraznila úlohu knihoven v souvislosti s problematizujícím se přístupem k informacím v důsledku nastavení autorských práv v jednotlivých zemích. Po videozáznamu s uvítacím proslovem finského ministra kultury a již osobním přivítáním účastníků konference primátorem města Helsinky a členky finského výboru v IFLA vystoupila Helena Rantaová, profesorka medicíny z Univerzity Helsinky, se zamyšlením o současných válečných konfliktech jako příčiny nejen genocidy lidské, ale i kulturní, kdy dochází k likvidaci knih, časopisů apod.

Po úvodním zahájení jsem v průběhu celé konference zúčastnil níže uvedených sekcí a prezentací:

IFLA Market: How to get Publisher

(panelisté Caroline Lock, Ian Johnson, Paul Sturges, Stephen Parker and Eileen Breen)

V rámci panelového semináře sdělili zástupci editorského týmu časopisu IFLA Journal a vydavatelství SAGE a Emerald základní pravidla psaní odborného článku (struktura článku, povinnost dodržovat pokyny pro autory apod.). Především zdůraznili, že jednotlivé části článku musejí být přehledně strukturované, dávat smysl, být napsány bezchybnou angličtinou a se správně uvedenými citaci. V souvislosti s jazykem uvedli, že si uvědomují, že ne všichni autoři jsou rodilými mluvčími, ale správnost angličtiny souvisí právě s jednoznačným výkladem výsledků výzkumu, k jejichž zkreslení by v důsledku nekvalitní angličtiny mohlo dojít. Panelisté rovněž doporučují věnovat náležitou pozornost výběru časopisu, do něhož autor článek píše. Je vhodné přečíst si několik článků v časopise, zjistit, jestli je příslušné periodikum tématicky shodné s tématem připravovaného článku a jaké jsou konkrétní požadavky na článek (rozsah, struktura, typ citací atd.). Stephen Parker, editor časopisu IFLA Journal, následně představil jím editovaný časopis a vybídl účastníky semináře, aby neváhali do něj zasílat články, v nichž by se podělili o své zkušenosti v oblasti práce s informacemi a v knihovnách. Jedná se o recenzovaný časopis, k němuž publikující autoři získají zdarma roční online přístup, a který je propagován prostřednictvím sociálních sítí, wikipedie nebo youtube.

V rámci diskuse jsem položil dva dotazy s následujícími odpověďmi:

1. Je v pořádku, když editor k přijatému článku navrhuje dodatečně včlenit odkaz na další literaturu, kterou autor nepoužil? Odpověď: Ano, ale jen za předpokladu, že odkazovaný zdroj by lépe upřesnil diskutovanou problematiku.
2. Jestliže v rámci několikaletého výzkumu mají být průběžně publikovány výsledky, které vycházejí stále z též metody výzkumu, mohou autoři článků část metody v jednotlivých článcích doslovně opakovat nebo ji uvést jen v prvním a dále již jen odkazovat na původní článek? Odpověď: V prvním článku popsat zevrubně metodu a v dalších již ji jen parafrázovat s odkazem na první článek.

Using assessment to drive change: demonstrating the value of health information — Health and Biosciences Libraries

V této sekci byly představeny výsledky různých měření a evaluace aktivit knihoven souvisejících se službami poskytovanými v oblasti lékařství a biologických věd.

Developing quantitative and qualitative assessments of the impact of the provision of access to peer-reviewed medical research to developing world researchers and practitioners

Richard Gedye (International Association of STM Publishers, Oxford, United Kingdom)

Gedye představil projekt HINARI, který vznikl za účelem podpory rozvojových zemí v přístupu k nejnovějším online publikacím (časopisům i knihám) kvůli setřetí rozdílů v oblasti vědy a výzkumu mezi ekonomicky soběstačnými státy a zeměmi tzv. třetího světa. V současnosti je do projektu zapojeno 78 zemí světa (<http://who.int/hinari/en/>), jejichž výzkumné instituce mají přístup k 8500 online časopisům a 7000 online knihám. V roce 2010 byl proveden výzkum, v rámci něž bylo zjištěno, že 24 % uživatelů různých EIZ využívá projekt HINARI, přičemž 32 % z těchto uživatelů jej označilo jako zdroj, který používají „velmi často“. Respondenti v rámci šetření hodnotili projekt kladně, protože nejenže došlo ke zlepšení výzkumu, ale i spolupráci mezi výzkumnými institucemi. Gedye tyto závěry dokumentoval na několika přebězích zdravotnických pracovníků z Nepálu, Etiopie apod. (http://www.research4life.org/Documents/R4L_Making_a_difference_final_LR.pdf).

Developing an assessment model for an information literacy program

Amani Magid, Sally Birch a Ellen Sayed (Weill Cornell Medical College, Doha, Qatar)

Autorky představily informačně-vzdělávací aktivity, které na jejich univerzitě poskytuje knihovna akademickým pracovníkům i studentům. Připravili si standardy informačního vzdělávání vycházející z *Information Literacy Competency Standards for Higher Education* a *ACRL standards*, přičemž při přípravě testu na měření dopadu jejich aktivit na znalosti jejich účastníků byli do tvorby otázek zapojeni všichni knihovníci. Výsledný test obsahoval 60 otázek rozdělených stejným poměrem do pěti tématických sekcí (viz níže obrázek vlevo s procentuálním počtem správných odpovědí v pilotním testu). Kromě testu vytvořili i stručnější variantu formou kvízu (celkové sečtené výsledky z testů i kvízů ve finálním testu viz níže obrázek vpravo). Výsledky ukazují vysoké procento správných odpovědí, což autorky kladně hodnotí jako doložení vlivu jejich kurzů na znalosti akademických pracovníků i studentů.

Standard 1	Determine nature and extent of information needed	81.6%
Standard 2	Accesses needed information effectively and efficiently	80.7%
Standard 3	Evaluates information and its sources critically	88%
Standard 4	Uses information effectively to accomplish a specific purpose	86.2%
Standard 5	Accesses and uses information ethically and legally	67.5%
TOTAL AVERAGE		80.8%

Standard 2	Accesses needed information effectively and efficiently	95.10%
Standard 3	Evaluates information and its sources critically	94.26%
Standard 4	Uses information effectively to accomplish a specific purpose	93.55%
Standard 5	Accesses and uses information ethically and legally	91.74%
TOTAL AVERAGE		93.48%

Impact of library intervention on resident doctors use of online health information resources in Nigeria

Uju E. Nwafor-Orizu (Nnamdi Azikiwe University, Awka, Nigeria) a Victor Nwachukwu (University of Nigeria, Nsukka, Nigeria)

Nwafor-Orizuová zdůraznila potřebu vzdělávat lékaře v oblasti medicíny založené na důkazu, v souvislosti s čímž je zcela nezbytné, aby lékaři měli přístup k nejnovějším poznatkům prostřednictvím elektronických informačních zdrojů. V návaznosti na tyto potřeby provedla spolu s jejím kolegou mezi lékařskými pracovníky na výše uvedených nigerijských univerzitách dotazníkové šetření zaměřené na jejich praktické dovednosti v práci s výpočetní technikou a využíváním elektronických informačních zdrojů. Výsledky šetření ukázaly, že mezi lety 2011 a 2012 došlo ke zvýšení počtu lékařů s dostatečnou počítačovou gramotností, těch, kteří využívají internet a elektronické informační zdroje doma nebo v lékařských knihovnách.

Information literacy meets E-learning: let's talk about interconnections and outcomes — Information Literacy with E-learning Special Interest Group

An online information literacy course for undergraduates: early experiences

Anne Wade a Joanne Locke (Concordia University, Montreal, Canada) a Patrick Devey (eConcordia, Montreal Canada)

Anne Wadeová představila e-learningový kurz INST250 Introduction to library, který je na Concordia University vyučován každoročně v tamějším LMS prostřední eConcordia. Wadeová zdůraznila nutnost pečlivě při přechodu od klasické kontaktní výuky na e-learning promyslet strukturu kurzu, jeho pedagogickou koncepci a možné nástroje na evaluaci spokojenosti studentů s kurzem. V základní struktuře je kurz členěn do tří fází – plánování tématu, vyhledávání informací k němu a vlastní zpracování a využívání informací. Kurz jako celek je započat pre-testem a ukončen post-testem kvůli změření vlivu kurzu na míru znalostí studentů. Wadeová rovněž zdůraznila nezbytnost zprostředkovávat učivo ve více formách, aby studenti měli možnost volit způsob výuky, který jim vyhovuje. Proto kromě výukových tutoriálů ve formátu flash využívá i videozáznamy nebo pouze zvukové záznamy. Osvědčilo se jí namísto textové anotace příslušné lekce použít zvukový záznam s hlasem vyučujícího, který popisuje obsah lekce a vysvětluje její přínos.

Na mou otázku, zdali v pre-testech a post-testech využívají stejné nebo podobné otázky, Anne Wadeová odpověděla, že stejné.

Micro-E-Learning in Information Literacy

Nicole Krüger (ZBW - German National Library of Economics, Leibniz Information Centre for Economics, Kiel/Hamburg, Germany)

Nicole Krügerová ve svém příspěvku v souvislosti se svým e-learningovým kurzem nastínila jeho pedagogickou koncepci založenou na tzv. micro-e-learningu spočívajícím v předávání vyučovaných témat v co nejmenších dávkách. K tomu využívá nejrůznější externí zdroje, jako jsou wikipedia, youtube, blogy apod., ve kterých jsou vyučované informace rovněž uloženy. Cílem je podat studentovi výuku prostřednictvím jeho oblíbených komunikačních kanálů. Krügerová upozornila na nezbytnost upustit v tutorování kurzu z akademického přístupu a nahradit jej přístupem a komunikací blízkou mladému člověku. Ke komunikaci se studenty využívá rovněž ICQ, diskusní fóra nebo blogy.

Proliferating Information Literacy - e-Learning delivery mode extends reach to IL learners in Singapore

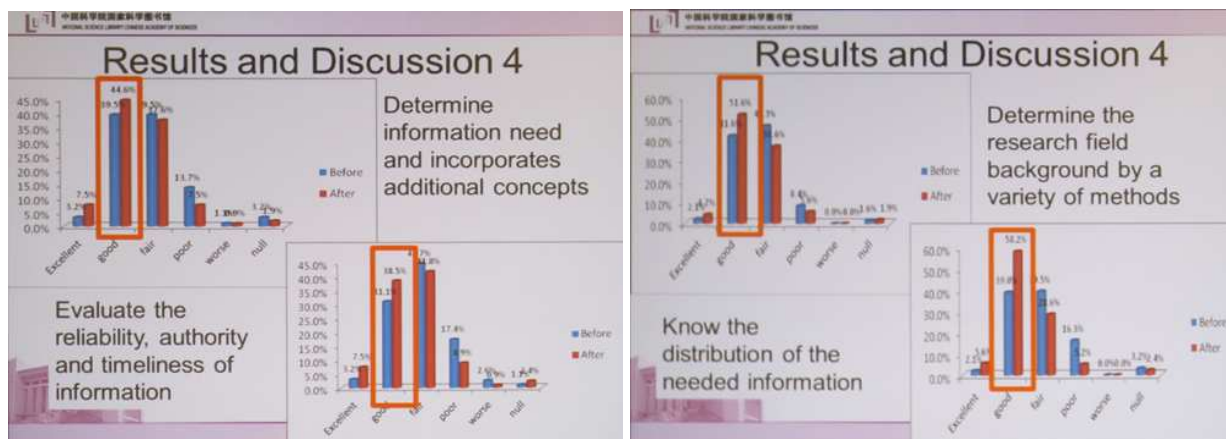
Gee Miaw Miin (National Library Board, Singapore)

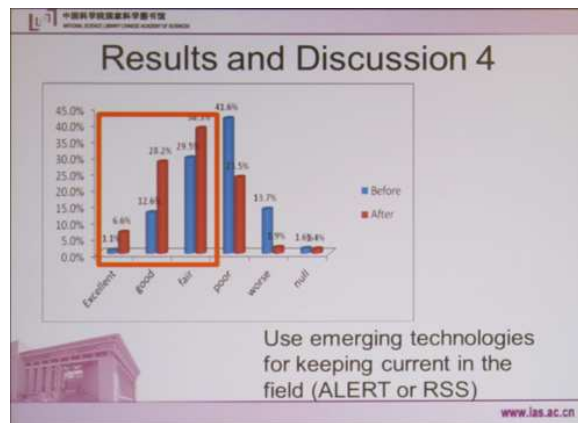
Gee Miaw Miinová představila informačně-vzdělávací projekt ve městě Singapur, který je určen nejen studentům středních škol, ale i jejich učitelům a rodičům. Projekt probíhal v letech 2007-2011 a jeho cílem bylo zvýšit informační gramotnost uvedených osob. Kurz byl rozdělen do 26 lekcí a zúčastnilo se jej 40 tis. osob. Podobně jako Wadeová i Miinová měla projekt rozdělen do několika málo základních fází, a to do čtyř: typy zdrojů, vyhledávání informací, evaluace informací a prezentování informací. V jednotlivých tutoriálech Miinová kombinovala nejen videozáznamy a zvukové nahrávky jako alternativu vůči textovým informacím, ale některou látku podávala i formou hry (např. online šipky) nebo kvizu (osmisměrka, křížovka). Miinová považuje za důležité nepodcenit propagaci kurzu, proto se svými kolegy se snažili požádat o pomoc ministra školství, který o kurzu informoval všechny školy, zúčastnili se různých významných akcí ve městě, kde se shromažďují obyvatelé Singapuru, a tam kurz propagovali apod.

Embedding e-learning into Science and Engineering Graduate Information Literacy Course

Wu Ming, Wang Chun, Wang Li, Jin Ying a Ma Xiaomiin (National Science Library, Chinese Academy of Sciences, Beijing, China)

Wu Mingová stručně představila e-learningový kurz informační gramotnosti, který byl vytvořen podle tamějších čínských standardů. Ve svém příspěvku se především zaměřila na prezentování výsledků pre-testu a post-testu, kterým doložila vliv kurzu na znalosti studentů. V testech studenti odpovídali na otázky z oblasti orientace v informačním prostředí a definování zkoumaného tématu, efektivnímu vyhledávání informací, jejich evaluaci a užití v souladu s publikační a citační etikou, rozpoznání potřeby udržovat si přehled o vývoji v daném oboru. Výsledky (viz níže obrázky) pre-testu i post-testu ukazují, že po absolvování kurzu došlo u studentů k nárůstu informační gramotnosti.

Form@doct: quels apprentissages en ligne pour des doctorants?

Marie-Laure Malingre, Alexandre Serres (URFIST de Bretagne et Pays de la Loire, France) a Alain Sainsot, Herve Le Men (Service commun de documentation, Université de Bretagne Occidentale, France)

Marie-Laure Malingreová představila meziuniverzitní projekt Form@doct pro doktorandy, jehož cílem je zlepšit práci doktorandů s vědeckými informacemi. Před zahájením práce na kurzu si v dotazníkovém šetření zjistili, která z témat doktorandi potřebují. Vlastní projekt je založen na kombinaci kontaktní výuky a e-learningu, v nichž je kladen důraz na rovnováhu mezi teoretickou a praktickou výukou. Vlastní kurz je koncipován formou stromové struktury, kde základní témata informační gramotnosti jsou ve virtuálním prostředí formou záložek, pod nimiž jsou již informace o tématu, odkazy na různé typy výukových materiálů (text, video, zvukový záznam apod.). Kromě tohoto prostředí byly vytvořeny i štítky, FAQ, RSS apod., jejichž využitím je doktorand vždy doveden na výukový materiál v původním rozhraní se záložkami. Že se tento způsob odkazování vyplatil, dokládají výsledky využívání těchto odkazů, kdy v diskusních fórech nebo komentářích zaznělo cca 195 dotazů, 9361 návštěv FAQ, 32 návrhů na další elektronické informační zdroje, o nichž by se mělo učit, 301 podnětů na další informace k uvedení ve FAQ apod. Projekt je jeho tvůrci hodnocen jako úspěšný, protože došlo nejen ke zvýšení informační gramotnosti doktorandů, ale i ke sjednocení kvality výuky a v neposlední řadě zvýšení počtu absolventů kurzu.

Information literacy interconnections using a virtual learning environments

David V. Loertscher, Blance Woolls (San Jose State University, San Jose, California, USA)

Loertscher s Woollsovou se ve svém příspěvku zaměřili na roli tutora v e-learningu. Zdůraznili, že bez ohledu na užité technologie ve výuce je to vždy jenom a pouze vyučující, kdo nese vinu za to, že se student v e-learningu nic nenaučí (vyjma případů, kdy studenti nemají vlastní motivaci studovat). Vyučující v e-learningu musí změnit svůj přístup a namísto direktivní role má být průvodcem a přítelem studentovi při jeho studijním pohybu virtuálním prostředím. Prezентující zároveň zdůraznili nutnost podávat studentům informace v menších dávkách a jimi užívaných technologiích (např. vide na youtube). Zároveň se vyučující i studenti musejí naučit spolupracovat a využívat možností virtuálního prostředí. Jako příklad takové možnosti uvedl aplikace Google Docs, kde více uživatelů najednou může upravovat tentýž textový soubor. Jako příklad možné cesty vědeckého růstu zmínil portál Book2Cloud, na němž se nacházejí volně dostupné texty a knihy vytvořené studenty i učiteli. Takový portál podle prezentujících může přivést studenty k uvědomění, že musí do budoucna nadále sledovat trendy v komunikačních technologiích, aby jednou sami mohli spolupracovat se studenty a dále vědecky růst.

Designing an interactive virtual learning environment (VLE) with a learner centered approach

Li Wang (The University of Auckland, Auckland, New Zealand)

Li Wangová ve svém příspěvku informovala o připravovaném kurzu rozděleném do pěti modulů (tématicky obdobných jako ve výše uvedených případech), jejichž funkčnost průběžně testuje na 4-5 studentech. Po skončení pilotní verze v r. 2012 bude kurz naostro spuštěn v r. 2013. Vlastní kurz kombinuje prvky klasické kontaktní výuky s využitím VLE (Virtual learning environment) a již v testovací fázi se ukazuje nezbytnost vytvořit studentům atraktivní prostředí kombinující různé technologie (youtube, facebook apod.) a formy (comics, obrázky) při zprostředkování vyučovaných informací. V testovací fázi totiž Wangová zjistila, že studenti skutečně neradi čtou delší texty, proto je třeba zvolit vhodnou formu, s jakou po malých dávkách bude studentům předkládána vyučovaná látka.

E-Learning in Information Management Education in Sri Lanka: discussion of the impact of information literacy

Namali Suraweera, Chern L. Liew, Jocelyn Cranefield (School of Information Management, Victoria University, Wellington, New Zealand)

Namali Surawweraová představila závěry dotazníkového šetření na úlohu e-learningu v informačním vzdělávání, což je téma její disertace. V rámci tohoto výzkumu zjistila, že informační pracovníci musejí více dbát na začlenění informační gramotnosti do vyučovacího procesu. Rovněž je třeba zlepšit vztahy se studenty a motivovat je k absolvování informačně-vzdělávacích kurzů. Totéž platí i pro implementaci těchto aktivit do akademického prostředí mezi vyučující a výzkumné pracovníky. E-learning je právě možnost jak snížit náklady na výuku, zároveň ale zvýšit počet informačně gramotných osob. Je však třeba přimět akademické pracovníky k tomu, aby si uvědomili nezbytnost přizpůsobování jejich vyučovacích metod aktuálním trendům v oblasti komunikačních technologií.

Storage and repositories: new preservation and access strategies — Preservation and Conservation Programme (PAC)

The changing face of storage at the British Library

Deborah Novotny (Collection Care, The British Library, London, United Kingdom)

Deborah Novotná informovala posluchače o průběhu přípravy nového repozitáře Britské národní knihovny. Zejména se soustředila na zdůraznění nezbytnosti uzpůsobení nových prostor požadavkům knihovny v oblasti mikroklimatických podmínek a rozmanitosti fondu (knihy, časopisy, obrazy, mapy aj. historické a kulturní hodnoty). V nových prostorách bylo třeba udržovat teplotu 17 °C a upravený vzduch (nižší procento kyslíku) kvůli zamezení vzniku ohně a prodloužení životnosti dokumentů. Jednotlivé regály byly z hlediska jejich nosnosti upraveny pro potřeby konkrétních typů dokumentů, které v nich budou uloženy v důsledku odlišného rozměru a hmotnosti (např. noviny jsou členěny do sedmi velikostí, podle nich jsou upraveny rozměry polic a regálů). Těmito opatřeními by mělo dojít k prodloužení životnosti dokumentů z 80 na 350 let. U vlastního repozitáře je pak plánována životnost min. 50 let. V návaznosti na tuto výstavbu došlo k nahrazení původní normy na standardizaci repozitářů normou novou - PD 5454 Recommendations for the storage and exhibition of archival documents (<http://shop.bsigroup.com/en/ProductDetail/?pid=000000000030228041>).

Automated storage and retrieval system: a time-tested innovation

Helen Heinrich a Eric Willis (California State University, Northridge, California, USA)

Knihovna kalifornské univerzity trpěla nedostatkem místa pro jejich cca 1,5 mil. sv. knih, časopisů a dalších dokumentů. Konkrétně postrádali 15,2 tis. m², přičemž počítali s každoročním rozšířením fondu o 30 tis. sv. Při hledání řešení uvažovali o využití externího repozitáře, digitalizaci fondu nebo jeho převodu na mikrofiše a automatizovaném repozitáři s vyhledávacím systémem. U tohoto repozitáře bylo možnost nastavit systém tak, že při vyhledávání a zařazování fondu přihlížel nejen k datu poslední výpůjčky nebo vydání publikace, ale i historické hodnotě, v důsledku čehož bylo možno repozitář rozdělit na dvě části: 1) základní fond, 2) často půjčované dokumenty. Samotné police a regály byly podobně jako v Britské národní knihovně uzpůsobeny rozměru a hmotnosti svazků. Celý systém je propojen s knihovním katalogem, díky čemuž má čtenář přehled o aktuálním dění s publikací (např. informace, že je již doručován).

Moving to new digital storage: migrating and reloading collections

Tanja de Boer, Matthijs van Otegem (Royal Library/Koninklijke Bibliotheek, The Hague, Netherlands)

Tanja de Boerová představila digitální repozitář, ve kterém v digitalizované podobě je shromážděno 117 km svazků, respektive 20 mil. publikací. V rámci archivační funkce je v repozitáři shromažďována literatura vydaná v Nizozemí nebo o této zemi pojednávající. Repozitář byl budován od r. 2003 s plánovaným datem dokončení v r. 2013. Hlavními požadavky na s ním provázaný systém byla možnost flexibilního přístupu k fondu a jeho konzervování, členění fondu podle druhu, či provázanosti s datovými systémy. Vlastní fond byl rozdělen do 16 typů dokumentů (knihy, časopisy, CD, DVD, diskety atd.), přičemž bylo přihlíženo k jejich kulturní a historické hodnotě, stejně jako k jejich četnosti půjčování. V rámci testovacího režimu fungování celého systému se dospělo k předpokladu pouze 100 chybných vyhledání dokumentů z miliónu publikací.

Archival and special collections facilities: guidelines for archivists, librarians, architects, and engineers

Diane Vogt-O'Connor (Library of Congress, Washington, DC, USA)

Příspěvek seznámil posluchače s průběhem vzniku národního standardu pro ukládání dokumentů. V roce 2005 byl publikován seznam knihoven, z nichž více jak polovina svými prostory (rozměrem, mikroklimatickými podmínkami apod.) nevyhovovala současným požadavkům. The Society of American Archivist se rozhodla připravit nový standard. Oslovila odborníky z různých oborů (knihovníky, architektky, pracovníky dohlížející na bezpečnost práce apod.), aby si pročetli existující standardy, okomentovali je a navrhli nové znění. Standardy poté prošly recenzním řízením mezi jak uvedenými odborníky, tak i zahraničními spolupracovníky. Ve výsledku byl vybrán standard, který nejlépe uspěl v recenzním řízení, a ten byl ustanoven národním standardem.

Friends or Foes – public and school libraries a force for change for creating smart communities — School Libraries and Resource Centers with Public Libraries

Main factors behind the good PISA reading results in Finland

Pirjo Sinko (Finnish National Board of Education, Helsinki, Finland)

V návaznosti na opakující se umístění Finska v popředí zemí, ve kterých patří obyvatelé mezi nejvíce aktivní čtenáře, se Pirjo Sinková podělila o důvody, proč tomu tak je. Ve Finsku je obecně knihovna jedním z nejoblíbenějších míst, kam lidé chodí. Tato situace je zapříčiněna aktivním přístupem k mládeži již od předškolního věku, kdy je zcela běžné, že děti začínající v 7 letech školní docházku už umějí číst a psát. Čtení je zcela běžná součást života Finů i proto, že nejenže většina z nich odebírá alespoň jeden denní tisk, ale že v televizi namísto dabovaných filmů a seriálů jsou tyto pořady s titulky a v neposlední řadě od dětství jsou jim vyprávěny nebo čteny před usnutím různé příběhy. Čtení je podporováno i ve školství, kdy je snaha o umístění dítěte do školy, která je nejbližší jeho bydlišti, a aby vyučujícími byli pouze absolventi magisterských studijních programů na filozofických a pedagogických fakultách. Ve škole je rovněž kladen důraz na rovný přístup k informacím, protože nejsou žádné elitní, ani soukromé školy. Učitelé se ve Finsku těší úctě a patří mezi nejprestižnější povolání v zemi. Paradoxně opačná situace je ve školských knihovnách, které spravují nekvalifikované síly a jež jsou mnohdy otevřeny jen několik hodin týdně. V roce 2012 byl zahájen projekt Reading Spirit, jehož cílem je zlepšit situaci ve školských knihovnách a propojit školy i s univerzitními knihovnami. Projekt má těžit ze spolupráce učitelů a knihovníků, kdy ti prvně jmenovaní ví, jak děti motivovat ke studiu, rozvíjet jejich schopnosti, či využívat učební texty, zatímco ti druzí jmenovaní umějí informace vyhledávat.

Bibliothèques publiques et monde scolaire en France: les raisons de la distance

Claude Poissenot (Université de Lorraine, Centre de Recherche sur les Médiations Metz, France)

Claude Poissenot prezentoval především statistické údaje o využívání knihoven ve Francii. Z jeho výzkumu vyplývá, že mládež patří k méně častým návštěvníkům knihoven. Příčinu spatřuje ve stavu knihoven, kdy 70 % knihoven jsou pouze prostorem s knihami, zatímco pouze 29 % má studovnu a jen 10 % má i individuální studovny. Pouze 3 % knihoven pořádají pro děti nějaké aktivity, tj. obecně je podceněn vliv knihoven na děti od jejich raného věku.

Joint efforts to improve reading education: cooperative projects between public libraries and schools in the Norwegian School Library Program

Siri Ingvaldsen (University of Agder, Kristiansand, Norway)

Siri Ingvaldsenová představila čtyři projekty na podporu spolupráce mezi veřejnými a školskými knihovnami za účelem zvýšení čtenářské gramotnosti.

- 1) Telavåg Primary School a Sund Public Library – spolupracují na digitalizaci obrázkových knih pro děti poté, co se na tom dohodli s autory ilustrací. Po digitalizování zapojí do projektu i rodiče a naučí je, jak i z domova využívat tyto knihy a číst z nich dětem.
- 2) Bud Primary and Lower Secondary School a Fræna Public Library – fungování školní knihovny se rozhodli zlepšit tím, že ve školní knihovně působí knihovník z veřejné knihovny.
- 3) Sørvik Primary and Lower Secondary school a Harstad Library – realizovali workshopy, ve kterých s dětmi četli a bavili se o knihách, z čehož získali představu o jejich zájmu, čemuž uzpůsobili následné akvizice literatury. Vytvořili tým pro děti poutavější fond a přivedli je do knihovny.
- 4) Mørkved Primary School a Ringsaker Library – koordinátorem fungování školních knihoven je knihovník z veřejné knihovny, který obchází knihovny, radí jim s katalogizací a obecně knihovnickou činností, informuje učitele o knižních novinkách apod.

Together for the future - Ritaharju Community Centre

Pirkko Lindberg a Ruina Polo-Koret (Oulu City Library, Oulu, Finland)

Autorky prezentovaly Oulu jako město s ústřední knihovnou, 23 pobočkovými knihovnami a dvěma bibliobusy, ve kterých se společně vyřídí cca 3 mil. výpůjček pro 1,6 mil. návštěvníků. Ústřední knihovna supluje rovněž roli knihovny školské. V r. 2006 se rozhodli o renovaci prostor a jejich rozšíření nejen na knihovnu, ale i na centrum mládeže s tělocvičnou a relaxačními prostory. Cílem bylo vytvořit prostředí, ve kterém se děti a mládež ze školy bude cítit příjemně, zůstane v něm a tím najde i cestu do knihovny. Spolupráce knihovny a školy spočívá i v tom, že knihovna sonduje u učitelů, o čem právě učí, a podle toho uzpůsobuje své informační služby vyhledáváním informací k vyučovaným tématům.

Le Fouineur - a programme that supports academic success in the City of Repentigny

Chantal Brodeur (Public Library of Repentigny, Repentigny, Quebec, Canada)

Chantal Brodeurová se podělila o zkušenosti z práce s dětmi v její knihovně, která aktuálně registrace 20 tis. dětských čtenářů, převážně ve věku 12 let. Za zcela zásadní Brodeurová považuje vytvořit z knihovny atraktivní místo, které děti bude přitahovat. Proto si knihovna od ilustrátora nechala vytvořit maskota (lišáka), začala pořádat pro děti dynamické workshopy, prostory vybavila různými obrázky apod. Knihovna spolupracuje se školou, která zadává dětem různé úkoly, které je přimějí přijít do knihovny. Žákům i učitelům je vždy k dispozici profesionální knihovník, který je provede knihovnou a seznámí je s jejími službami. Učitelé také zadávají úkoly, se kterými musí dětem pomoci rodiče, kteří jsou tak také přivedeni do knihovny. Všechny tyto kroky vedou k jedinému cíli a tím je vytvořit v dětech návyk chodit do knihovny.

Filling the blanks: articulations between public and school libraries to guarantee quality education in Argentina

Graciela Perrone, Karolina Pinela, Solana Nocemi, Guadalupe Gómez a Pablo Guerra (National Teacher's Library (BNM), Argentina)

Národní argentinská knihovna si vytyčila cíl maximálně propojit jednotlivé knihovny v Buenos Aires a okolí (do 40 km). Činí tak v rámci projektu Del Viso Ciudad Educativa, do kterého se zapojilo na 80 institucí (knihovny, školy, sociální organizace apod.). V rámci projektu byly vystavěny čtyři nové knihovny v nejhudších oblastech Buenos Aires, všechny zúčastněné instituce byly připojeny k internetu, ve většině z nich bylo vytvořeno i bezdrátové připojení, mezi všemi lze bezplatně telefonovat apod. Všechny tyto změny umožnily rozšířit vzdělávací aktivity knihoven o pořádání videokonferencí, zpřístupňování různých videozáznamů apod. Ačkoliv se jednalo primárně o projekt pro veřejné a školské knihovny, cílovou skupinou kromě dětí a mládeže jsou i senioři.

A study on the cooperation between public libraries and elementary schools in Taiwan

Hao-Ren Ke a Yen Wen (Graduate Institute of Library & Information Studies, National Taiwan Normal University, Taipei, Taiwan, China)

V Taiwanu je 3 tis. základních škol, jejichž knihovny mají nevyhovující prostory a ne vždy proškolený personál, zatímco veřejné školy obojí mají, ale mají omezené služby pro děti. Oba typy institucí vytvořily projekt, v rámci nějž mělo dojít nejen k zúžení jejich spolupráce, ale i ke zpestření knižního fondu pro děti. Projekt zaštitilo ministerstvo školství, které pověřilo koordinací projektu Národní taiwanskou knihovnu. V rámci projektu kromě nákupu literatury pro děti byly

uspořádány nejrůznější workshopy, výstavy, setkání s dětskými autory, lekce informační gramotnosti apod. (viz níže obrázek vlevo nahoře). Celkově projekt přinesl knihovnám i školám zvýšení jejich prestiže, zvýšení počtu výpůjček, spolupráci s vyučujícími apod. (viz níže obrázek vpravo nahoře a dole uprostřed).

Cooperative Activities

Cooperative Activities	Libraries
Library card campaigns	15
Reading programs	15
School visits to public libraries	13
Lectures and courses	11
Collection sharing	8
Public libraries visits to schools	8
Extensive reading	6
Other cooperative activities	5

IFLA Congress 2012 Helsinki 19

Benefits of Cooperation to the Public Library

Benefits	Libraries
Improve the reputation of the public library	9
Increase borrowing rate	7
Enable cooperation with teachers	7
Get familiar with patrons	4
Increase the participation of activities	3
Increase the professional status of librarians	2
Extend the service scope of the public library	2
Increase the number of patrons	2

Once they have better understanding of each other, they will ask the other party's help if necessary.

IFLA Congress 2012 Helsinki 27

Benefits of Cooperation to the School (Library), Teachers, and Students

Benefits	Libraries
Facilitate reading promotion	15
Understand the services provided by the public library in-depth	12
Supplement the school library	5
Enhance the information literacy of students	4
Enhance librarians' impression on teachers and students	4
Assist teachers in teaching	3
Get familiar with librarians	2
Facilitate the design of suitable activities	2

IFLA Congress 2012 Helsinki 28

Empowering people for life: Vantaa-Windhoek library project

Ritva Nyberg (Vantaa City Library, Vantaa, Finland) a Trudy Geises (Division of Community Services, Windhoek, Namibia)

Vantaa City Library nabídla spolupráci namibijskému městu Windhoek se vznikem Greenwell Matongo Community Library, přičemž později se do této spolupráce zapojily i veřejné knihovny z Helsinek a Espoo. Před vznikem knihovny byl Windhoek chudé město s nízkou sociální úrovní, ve většině částí města nefungovala elektřina, ve školách bylo málo učebnic a spolu s chudobou tato situace vedla mládež k drogám a kriminalitě, zvláště když pocházela z disfunkčních rodin. Samotná knihovna vznikla v roce 2005, v roce 2008 bylo v ní instalováno 23 počítačů s internetem zdarma, byl zajištěn denní tisk, možnost vytvářet fotokopie z literatury. Do projektu se zapojili dobrovolníci, kteří chodili i do rodin asistovat při učení dětí k četbě. Pro děti a mládež pořádá knihovna kromě čtení nejrůznější kulturní akce (např. taneční), setkání s autory, seznámení s užíváním výpočetní techniky. V době prázdnin pro děti připravila knihovna program v podobě her, grilování apod.

Hot topics in research support — Academic and Research Libraries

The German Academic Library Cloud (GALC)

Andreas Degkwitz (Humboldt-Universität zu Berlin, Berlin, Germany)

Degkwitz jen velmi stručně informoval o připravovaném projektu GALC v Německu. Z hlediska sítě knihoven je Německo rozděleno do šesti regionálních sítí poskytujících si vzájemně služby (sdílení bibliografických záznamů, MVS, vytváření konsorcií při nákupu EIZ apod.). V r. 2011 Research Council a German Research Society doporučily vytvořit jednu síť, a to v rámci projektu GALC, kdy by vzniklo jedno společné virtuální prostředí sdílející své služby, komunikační nástroje, software apod. V současnosti se řeší z projektu vyplývající požadavky na vyřešení autorskoprávních vztahů ke sdíleným informacím, nástrojům a datům, uzavírají se licenční smlouvy, vytváří se finanční plán atd.

Transliteracy and academic libraries: theory and practice

Ellen Petraits (Rhode Island School of Design, Providence, Rhode Island, USA)

Ellen Petraitsová definovala pojem „transliteracy“ jako schopnost jedince číst, psát, využívat nejnovější technologie a komunikační nástroje, rozumět cizím jazykům i typům písma. Cílem „transliteracy“ má být sociálně adaptibilní jedinec. V návaznosti na to vzpomenula myšlenku Marka F. McBrideho z Buffalo State College v USA, který doporučuje aktualizovat náplň informační gramotnosti o vyučování formou řešení konkrétního problému, konstruktivistický přístup a využívání nejrůznějších technologií. Závěrem připomenula důraz Lane Wilkinsové z University of Tennessee na uvědomění si nové úlohy médií jako důležitého komunikačního nástroje zprostředkovávajícího nejrůznější informační zdroje a lidské dovednosti.

Meeting the needs of high-impact researchers

Jayshree Kantora (Charles Darwin University, Darwin, Northern Territory, Australia)

Jayshree Kantorová ve svém příspěvku zdůraznila nutnost opakovaně zjišťovat potřeby výzkumných pracovníků a snažit se jim porozumět. Je třeba s vědeckými pracovníky neustále komunikovat, zjišťovat jejich potřeby prostřednictvím dotazníků, uskutečňovat workshopy o EIZ, citačních manažerech apod., rozesílat výsledky hodnocení takových workshopů, aby motivovaly nezúčastněné pracovníky k přidání se na další workshop apod. Knihovny mohou vědeckým pracovníkům pomoci díky svým zkušenostem a kompetencím v oblasti vyhledávání informací, citování apod. Rovněž je třeba naučit se s vědeckými pracovníky komunikovat i prostřednictvím moderních technologií typu skype, icq apod., kdy lze ihned pomoci vědci řešit jeho dotaz, problém.

A global perspective on RFID - a qualitative and quantitative insight into the world of wire - contactless and automatic identification of media

The 2012 survey of RFID use in the Library. Lessons learned and indicators for the future

Mick Fortune (United Kingdom)

Mick Fortune seznámil posluchače s výsledky dotazníku zjišťujícího využívání RFID ve Velké Británii a do dotazníkového šetření zapojených vybraných knihoven z Německa, Austrálie apod. Cílem dotazníkového šetření bylo získání přehledu o využívání RFID v jednotlivých knihovnách kvůli možnému hledání společných východisek při vytváření standardu služeb systému RFID.

Online dotazník obsahoval 100 otázek a především jej zodpovídaly knihovny veřejné, následně univerzitní. Že možnosti systému RFID jsou knihovnám skryty, dokládá podle Fortuneho skutečnost, že knihovny mnohdy nevědí ani frekvenci, na které jimi užívaný systém RFID funguje. Výsledky ukázaly, že knihovny na systému RFID nejvíce oceňují zlepšení služeb poskytovaných prostřednictvím self-checku, v důsledku čehož došlo ke snížení počtu knihovníků ve službách a tedy finančních nákladů, zpřehlednění organizace fondu i jeho majetkové evidence, zvýšení jeho zabezpečení, protože součástí štítku RFID je i zabezpečovací čip. Z užívaných systémů v knihovnách převažují Bibliotheca a 3M. Mick Fortune plánuje v budoucnu opakující se dotazníková šetření, do nichž je nezbytné zapojit i ostatní knihovny užívající RFID, má-li se dosáhnout co nejkomplexnějších výsledků a relevantního standardu služeb systému RFID.

Experience with RFID in Finland

Eevaliisa Colb (Helsinki University Library, Helsinki, Finland)

Eevaliisa Colb stručně představila novou univerzitní knihovnu, která bude otevřena v září 2012 a ve které bude využíván systém RFID. Před stěhováním fondů do nové knihovny proběhla příprava štítkování dokumentů kódy RFID a posléze vlastní štítkování. Celý tento proces trval dva roky, kdy v lednu až květnu 2011 se připravovaly štítky, v červnu až prosinci byly lepeny, aby v první polovině 2012 se instalovaly self-checky, v červnu až srpnu pak proběhlo testování a nejrůznější dokončovací práce. Celkově nalepili 800 tis. štítků RFID, lepení prováděli zaměstnanci knihovny s tím, že průměrně denně nalepili 2000 štítků. Po dobu štítkování byla knihovna uzavřena.

Making the case for change through evaluation: post-occupancy evaluation of library buildings — Library Buildings and Equipment

Welcoming, flexible, and state-of-the-art: approaches to continuous facilities improvement

Charles Forrest (Emory University, Atlanta, Georgia, USA) a Sharon Bostick (University of Missouri-Kansas City, Kansas City, Missouri, USA)

Charles Forrest seznámil posluchače s evaluací spokojenosti uživatelů s knihovnou Emory University. V rámci evaluace využili jak dat získaných z běžného fungování knihovny (počet zaměstnanců, výpůjček, svazků, zodpovězených dotazů atd.), tak i z dotazníkového šetření, ve kterém se dotazovali na spokojenost s architektonickým řešením budovy, mikroklimatickými podmínkami, skladbou fondu atd. V dotazníku se ptali i na využívání jednotlivých studoven. Ve výsledku zjistili, že např. některé studovny jsou méně využívány, avšak nezjistili, proč tomu tak je, protože respondenti uvedli důvod pouze u oblíbených studoven. V případě otevírací doby respondenti navrhovali její prodloužení, přičemž vyplynulo, že ideální zavírací doba by byla ve 2.00.

Sharon Bosticková seznámila posluchače se situací na Univerzitě Missouri-Kansas City, kde do r. 1969 neměla tamější univerzitní knihovna vyhovující budovu. V následujících letech byla sice přistavěna dvě patra, ale zcela nové budovy se knihovna dočkala až v r. 1989, kdy na její výstavbu přispěl stát Missouri a tamější byznysmen Miller Nichols. Na konci 90. let však už byla budova opět nedostatečná. Přesto v rámci měření zjistili, že po vybudování nové knihovny došlo k 40% nárůstu využívání knihovny (výpůjčky, návštěvnost), odborníci novou budovu hodnotili kladně apod. V současnosti se pokoušejí sehnat finanční prostředky na výstavbu nové knihovny, která by měla maximálně odpovídat požadavkům, které se průběžně dotazníkovými šetření sbírají prostřednictvím systému LibQual+.

When used, library buildings shows up, take profit of it!

Mercè Millán, Ester Omella a Sesun Viladrich (Gerència de Serveis de Biblioteques, Diputació de Barcelona, Barcelona, Spain)

Mercè Millán informoval posluchače o systému knihoven v Barceloně, v nichž provedli dotazníkové šetření na zjištění spokojenosti uživatelů se službami a budovami knihoven. V dotazníkovém šetření se zaměřili na tři problémové oblasti, a to spokojenost s architekturou knihoven, IT službami a s nimi spojenými službami a klasickými knihovními službami. Představil ukázky dotazníku, z něhož vyplývá, že v případě budov se uživatelů dotazovali na spokojenost s lokalizací knihovny, její velikostí, mikroklimatickými podmínkami apod., v případě IT služeb na logistické řešení budovy, vybavení počítači, zasíťováním apod., v posledním případě se jednalo o otázky ke skladbě fondu. Na základě výsledků šetření zlepšili prezentaci nových titulů (regály s novinkami umístili ke vchodu), oddělení pro děti a mládež rozšířili o relaxační prostory (křesla), změnili rozměry výpůjčního pultu, aby zaměstnanci měli v zázemí pod stolem více prostoru, zároveň rozšířením pultu vytvořili větší místo pro půjčované/vrácené knihy. Do budoucna plánují dořešit uživateli požadované přirozené větrání budovy.

Working with focus groups as a Post-Occupancy Evaluation (POE) to support a relaunch of the library building of the German National Library of Science and Technology/ University Library Hannover (TIB/UB)

Anette Franzkoviak (Technische Informationsbibliothek/ Universitätsbibliothek Hannover, Hannover, Germany)

Anette Franzkoviaková představila knihovnu, v níž působí a která poskytuje služby jak univerzitní obci, tak i veřejnosti zájímající se o vědu. Původní budova knihovny z 60. let byla zcela nevyhovující, protože refletovala soudobou architekturu administrativních budov, tj. sklad, prostor s volným výběrem a administrativní místnosti. Před samotným dotazníkovým šetřením proběhlo několik sezení ve skupinách se zaměstnanci, kde si sdělili výsledky vlastního pozorování, co jim k budově i službám knihovny uživatelé sami sdělují. Od toho se pak odvíjela podoba dotazníku, respektive použité otázky, které by názory z diskuse potvrdily nebo vyvrátily větším počtem uživatelů či nikoli. Vlastní evaluace proběhla dvěma způsoby. Tím prvním byl klasický dotazník, tím druhým diskusní skupiny. V obou formách se zjišťovaly názory uživatelů na tytéž oblasti jako u předchozích příspěvků. Skupiny byly o 6-10 uživatelích, s nimiž byl v místnosti jako moderátor knihovník. Postupně se bavili o jejich názorech na služby knihoven a fungování budovy. Výsledky těchto šetření ukázaly, že 43 % respondentů chodí do knihovny kvůli výpůjčkám, 44 % kvůli čtení a studiu, 11 % kvůli tisku, 2 % kvůli dalším účelům. Respondentům vadila nemožnost půjčovat si časopisy domů, studijní místa proti sobě, postrádali referenční služby na každém patře, rovněž postrádali individuální studijní místa, či relaxační prostory. Na základě těchto zjištění knihovna plánuje otočit stoly tak, aby studenti neseděli proti sobě, přeskupit regály, aby mezi nimi vzniklo tiché místo ke studiu, rozdělit větší prostory na menší závěsy, vybavit prostory lehkými křesly kvůli jejich snadnějšímu přemísťování, flip-charty apod.

Social networking for agricultural research, education, and extension service: an international perspective

Establishing connections and networking: the role of social media in agricultural research in Nigeria

Abiola Abosede Sokoya (Yaba College of Technology, Yaba, Nigeria), Nike Fehintola Onifade

(Federal University of Agriculture, Abeokuta, Nigeria) a Adefunke Olanike Alabi (University of Lagos Library, Akoka, Nigeria)

Autorky vysvětlily význam zemědělství pro život v Nigerii, v důsledku čehož roste potřeba důrazu na vývoj vědy a výzkumu řešícího nedostatek potravin v zemi. V Nigerii spočívá ve vědecké komunitě problém v nedostatku příležitostí dělit se o výsledky výzkumu, kdy jednotliví vědci mají možnost prezentovat své závěry jen na konferencích. Aby knihovnice našly další možné komunikační kanály, které by nebyly finančně náročné, provedly dotazníkové šetření, oslovily 140 vědeckých pracovníků, z nichž 101 otázky zodpovědělo. Z výsledků vyplynulo, že možnou cestou sdílení vědeckých informací je využití sociálních sítí, zvláště pak Facebooku. Respondenti (59 % muži, 41 % ženy) ve věku 20-48 let (94 %) uváděli Facebook jako zdroj informací o novinkách v oboru (56 %) a sdílení svých znalostí (40 %). Na základě těchto výsledků se knihovny rozhodly více zdůraznit vědecké komunitě možnosti využití této sociální sítě jako alternativního zdroje informací.

Building Library Resources and Services for a Center for Excellence in Agriculture in Liberia

Martin Kesselman (Rutgers University Libraries, Liberia)

Martin Kesselman připomenul katastrofální situaci v Libérii po občanské válce, která skončila v r. 2004 a kvůli níž se dnes 90 % země potýká s nedostatkem potravin, jen 57 % obyvatelstva je gramotných, ve většině země nefunguje elektřina atd. V této situaci se Cuttington University snaží zlepšit situaci podporou vědy a výzkumu, z čehož může země profitovat zlepšením situace v zemědělství. Univerzita se zapojuje do různých projektů na podporu vzdělanosti a přístupu k EIZ (např. EHELD, EAKO, PROSPER/USAID) a vytvořením vlastního projektu na zvyšování informační gramotnosti učitelů i studentů na univerzitě, zvláště v oblasti vyhledávání informací a využívání EIZ (konkrétně předmět CASD305 Information use and technology). Cílem univerzitní knihovny je stát se lídrem těchto aktivit v Libérii.

Agricultural rural libraries in Serbia in the era of Information Technology

Vesna Crnkovic (Public Library, "Radislav Nikčević", Jagodina, Serbia)

Autorka představila snahu knihovny, v níž působí, vytvořit virtuální prostředí, které by umožňovalo uživatelům sdílet informace o zemědělských produktech, zkušenostech s jejich pěstováním, chovem zvířat apod. Její příspěvek byl především založen na informování prostřednictvím videozáznamu o spokojenosti uživatelů knihoven v Jagodině a okolí v okruhu 10-15 km.

Half-day Library Visits: Helsinki Metropolitan Area

V pátek 17. srpna po skončení konference měli účastníci možnost prohlídky v některých z helsinských vysokoškolských i veřejných knihoven. V rámci sekce Helsinky 16 jsem navštívil níže uvedené knihovny.

Theatre Academy Helsinki

Knihovna poskytuje služby tamější Divadelní akademii v Helsinkách, která nabyla statusu univerzity v r. 1979. Skladba fondu knihovny odpovídá na akademii studovaným oborům, mezi něž patří činohra, režie, dramaturgie, divadelní pedagogika, tanec, choreografie, osvětlovací a zvuková technika, teorie performance. Otevírací doba knihovny reflektuje potřeby studentů a vyučujících (po-čt 10-18, pá 10-16. Průměrný ročník přírůstek do fondu je cca 3 tis. sv. knih a časopisů, přičemž

náklady na akvizici se pohybují cca 30 tis. EUR. Kromě tištěných publikací zpřístupňuje knihovna uživatelům EIZ, a to především databáze IIPA (International Index to Performing Arts) a EBSCO (International Bibliography of Theatre and Dance). Jedná se menší knihovnu, která poskytuje standardní knihovnické a informační služby (výpůjční, MVS, reprografické atd.). V knihovně je využíván online katalog Arca (<https://arca.linneanet.fi/>) zahrnující záznamy o dokumentech uložených také v ostatních umělecky zaměřených knihovnách v Helsinkách (jejich seznam je na úvodní stránce výše uvedeného odkazu). Jako výpůjční průkaz slouží tzv. Arca card, kterou uživatel může využívat ve všech knihovnách zapojených do systému Arca.

Finnish Academy of Fine Arts Library

Knihovna poskytuje služby Finské akademii výtvarného umění. Rovněž se jedná o menší knihovnu, která primárně poskytuje služby vyučujícím a studentům akademie. Kromě výtvarného umění jsou ve fondu i publikace z oblasti architektury, grafického designu apod. Otevírací doba knihovny – po út 9-16, st 10-18, čt-pá 9-16. Knihovna rovněž využívá služeb katalogu Arca a je tedy zapojena do jednotného systému uměleckých knihoven.

The National Audiovisual Archive Library

Knihovna národního audiovizuálního archivu je největší knihovnou tohoto typu ve Finsku. Vznikla v roce 1957, přičemž status vládní instituce získala v roce 1979. Cílem knihovny a celého archivu je ukládat, schraňovat a zpřístupňovat audiovizuální tvorbu (film, televize, rozhlas) finských tvůrců či pojednávající o Finsku. Aktuálně archiv schraňuje na cca 1200 finských filmů a 18 tis. krátkometrážních snímků, téměř 25 tis. zahraničních filmů a krátkých snímků, více než milion finských i zahraničních fotografií, rozhlasových nahrávek apod. Pro uživatele knihovny s registrací zpřístupňuje v prostorách knihovny databázi s audiovizuálními dokumenty prostřednictvím databází Tenho a Ritva, nebo volně dostupnou databázi Elonet (<http://www.elonet.fi>). Knihovna má ve fondu 32 tis. svazků knih a časopisů, odebírá cca 1000 časopiseckých titulů tištěně i elektronicky, poskytuje standardní knihovnické a informační služby.

Závěry ze služební cesty

Účast na konferenci považuji za velmi inspirující a motivující, protože mi přinesla několik podnětných myšlenek, které bych shrnul do následujících tezí:

- v e-learningových kurzech je nezbytné učební látku zprostředkovávat ve více formách; pro kurz, který vede na LF MU, plánuji proto a) nahradit textové anotace témat videozáznamem, b) v rámci možností učební látku vysvětlit i formou videozáznamu nebo zvukového záznamu,
- v e-learningových kurzech je rovněž nutné učební látku rozdělit do menších částí, využívat pro komunikaci i další technologie, jako např. ICQ, provázat kurz s dalšími technologiemi, jako např. FAQ na webu knihovny apod.
- obecně je třeba zlepšit v knihovnách propagaci svých služeb, v rozpočtu knihovny by měla být konkrétně stanovena částka na propagaci a knihovna by měla určit konkrétního zaměstnance, který by propagaci zajišťoval,
- knihovníci i akademičtí pracovníci musí změnit svůj přístup k uživatelům a studentům a při vyučování využívat technologie, které využívají právě jejich uživatelé a studenti; v e-learningové výuce pak je třeba přehodnotit přístup a namísto direktivní role být studentovi průvodcem,
- při budování nových knihoven, či repozitářů, je zcela zásadní uzpůsobit stavbu potřebám knihovny z hlediska mikroklimatických podmínek a typu fondu,
- v případě využívání automatizovaných výpůjčních systémů je nezbytné provázat tyto systémy s těmi datovými, zvláště pak katalogem, aby uživatel měl aktuální informace o vyřizování jeho požadavků,
- knihovny by měly klást větší důraz na čtenářskou gramotnost, stejně tak by měly její důležitost zdůraznit příslušným vládním orgánům, aby ve školách i mimo ně došlo ke zlepšení situace v oblasti čtení;

- knihovny musejí aktivněji komunikovat s akademickou veřejností, neustále ji na základě dotazníkových šetření, školení apod. dokládat svou úlohu v oblasti informační gramotnosti,
- v případě zavádění systému RFID se knihovny musejí zajímat o možnosti jednotlivých typů RFID kvůli následného efektivního využívání této služby,
- při evaluaci služeb knihoven je třeba kromě dotazníkových šetření využívat i statistická data o knihovně a získávat zpětnou vazbu i prostřednictvím diskusí s uživateli.